

PRESA BUCUREȘTEANĂ ÎN PERIOADA RĂZBOIULUI PENTRU INDEPENDENȚA

de VIRGILIU Z. TEODORESCU

Presa anilor 1877—1878 a contribuit permanent aducând la cunoștința cititorilor evenimente care se petreceau în răsăritul Europei, la care întreg poporul român era participant pentru a cimentea prin fapte Independența de stat a României.

Încă din anii 1875—1876 presa bucureșteană oferea în coloanele ei informații ce conturau tabloul vieții politice, dar și al pregătirilor militare din țară și de peste hotare.

Pe locul unde, în prezent, o construcție înălțată în ultimii ani pe calea Victoriei adăpostește magazinul „Muzica“, se afla în secolul trecut „Pasajul român“, locul care concentra activitatea presei bucureștene. La tumultul orelor de plină activitate contribuiau atât redactorii, cât și tipograful ce asigurau apariția „Telegrafului“, „României libere“ condusă de A. D. Laurian și Șt. Mihăilescu, a ziarului „Presa“ condus de către V. Boiescu, a ziarului de limbă franceză „L'Orient“ condus de către Emil Galii și Alexandru Ciurcu, a ziarului „Națiunea română“, al cărei redactor s-a grăbit să publice știrea cu anticipație de o lună, fără a avea confirmarea oficială a căderii Plevnei, fapt ce a dus la desființarea acestui organ de presă.

Și tot pe fosta cale a Mogoșoaiei, de data aceasta în apropiere de pe atunci tînărul bulevard tăiat spre Cișmigiu, mai precis pe strada Doamnei la numărul 14 a funcționat în această epocă redacția ziarului „Românul“ ce avea mai bine de două decenii de apariție zilnică, oferind cititorilor în paginile sale, în unele cazuri chiar și suplimente editate cu ocazia unor evenimente deosebite, informații și mai ales comentarii care-l caracterizau pe gazetarul plin de nerv C. A. Rosetti. Tipărit în tipografia „Gutenberg“ a lui Carol Gõbi, cele 4 pagini de format mare cuprindeau zilnic știri despre modul cum era sprijinită acțiunea inițiată de Maria Rosetti de organizare a „Ospiciilor Independenței“, spitale ce au contribuit din plin la tratarea răniților de pe front.

Revenind, numai câțiva pași, pe calea Mogoșoaiei, la intersecția cu strada Lipsani, în palatul „Dacia“ și-a avut în acest timp redacția ziarului „Timpul“, cel la care din toamna lui 1877 va lucra, ca neobosit redactor la toate, proaspătul venit în București Mihai Eminescu. Bun cunoscător al trecutului poporului român și înflăcărat patriot, el va da tiparului acele articole care rămân o mărturie concludentă a faptului că a fost și un bun cetățean capabil de a-i mobiliza pe cititori la înfăptuirile mărețe ale acestor timpuri. Dovedind prin ceea ce a scris că a știut să cinstească eroismul, spiritul de sacrificiu al maselor, el a consemnat prin cuvinte incisive oprobriul opiniei publice la adresa celor, puțini din fericire, care nu se încadraseră în opera de susținere morală, materială și umană a tot ceea ce a însemnat războiul de independență.

În același palat „Dacia“ și-a avut adăpost și redacția ziarului apărut în aceste momente de maximă verificare a tuturor cetățenilor țării. Sugestiv s-a intitulat „Resboiul“. Și cu adevărat paginile lui au fost subordonate acestui act al independenței, vestile de pe front ca și cele din țară sau de peste hotare oferind un buchet de informații referitoare la avântul întregului popor mobilizat de idealul secular. Remarcabilă este tocmai preocuparea redactorilor de a evoca tradițiile de luptă ale înaintașilor, tradiții ce se constituiau la acea dată o lecție de istorie în care trecutul cu prezentul conlucrau pentru viitorul generațiilor. Avându-l ca redactor pe scriitorul Haralambie Granda începând de la 23 iulie 1877, data apariției primului număr al ziarului, „Resboiul“ a publicat reportaje referitoare la acțiunile militare, dar și știri ce exprimau unanima participare la acțiunea de strângere și oferire către armată a tuturor celor necesare și în același timp adoptarea variatelor forme de manifestări declanșate cu menirea de a contribui la strângerea sumelor necesare pentru ajutorarea atât a răniților, precum și a familiilor celor căzuți în luptă. Avînd redacția și administrația în palatul „Dacia“, a beneficiat de realizările lucrătorilor tipografi de la firma „Thiel & Weiss“ adăpostită de același edificiu. Aproape fiecare număr cuprinde pe prima pagină litografiile reproducînd lucrări ale lui Carol Pop Szathmary sau alți colaboratori ce evidențiază oameni și fapte în această mare înclăștare de la sudul Dunării. Veridicitatea cadrului ambiant, a scenei tratate, precum și operativitatea introducerii în paginile ziarului a ultimelor evenimente caracterizează numerele anilor 1877—1878.

De la 15 noiembrie 1877 și-a început activitatea un alt ziar: „Dorobanțul“, menit să redea atmosfera acelor momente de dăruire totală a poporului chemat de îndemnul secular la luptă pentru libertate și independență națională. Primele numere au apărut în strada Doamnei nr. 14, unde era administrația și tipografia lui Carol Göbi.

Începînd cu numărul 76 din 1 februarie 1878 sediul administrației se va muta în strada Academici nr. 19, la „Tipografia Societății Academice Române“ („Laboratorii români“). Paginile sale au consemnat atît pentru contemporani, dar și pentru urmași evocări dedicate unor oameni ce s-au dăruit cu trup și suflet idealului patriotic. Referirile la armată, dar și la civilii integrați în toate cîte au fost necesare pun pe un pedestal al onoarei și demnității faptele lor, ce ee constituie un permanent exemplu de dăruire. Beneficiind de un tipar de bună calitate, se impune atenției prin frumoasa și concludenta manșetă a titlului, o adevărată alegorie în care sînt apoteozate tradițiile, dar și faptele contemporanilor.

Nu de puține ori pagina de titlu este dedicată evocării iconografice a eroilor din cele mai diverse arme, vîrste și grade ce prin bravura ou care au participat la luptă s-au constituit ca monumente din veac pentru contemporani și urmași.

Un alt loc central al orașului, turnul Colței, în ultimii lui ani de existență a adăpostit și în perioada războiului acele adunări ale muncitorilor bucureșteni, ale conducătorilor ce și-au manifestat nu odată punctele de vedere, verificate prin fapte, ce s-au constituit ca reale contribuții umane și materiale la sprijinirea armatei române. Rămîn lapidare și mobilizatoare cuvintele consemnate în organul de presă al muncitorilor, ziarul „Socialistul“ din 26 mai 1877. Se constituie chemare la o cauză sfințită tuturor atunci cînd adresa cuvintele: „Azi însă e timpul cînd românii, în avîntul și entuziasmul suvenirurilor trecute, iau armele pentru a-și apăra independența...“.

Definitorii sînt și cuvintele pronunțate de N. Zubcu Codreanu la 6 februarie 1878, cu răsunset profund în timp: „...noi, puținii socialiști care încercăm acum să ne organizăm, nu vom uita cu al cui eînge, cu ale cui lacrimi, cu a cui sărăcie a fost cumpărată independența poporului“. Sînt cuvinte ce n-au putut să fie uitate, generațiile ce au preluat și dus mai departe idealurile celor de la 1848, 1859 și 1877 contribuind la edificarea acelor fapte ce se înscruie la loc de cinste în Cartea de Aur a Patriei.

Evocarea citorva din locurile ce au adăpostit pe neobosiții gazetari, litografi și tipografi ce ne-au lăsat în coloanele presei timpului cronica zilelor fierbinți ale războiului de Independență o dorim să fie un modest omagiu adus acelor ce în condițiile epocii s-au străduit să ofere ansamblul, dar și particularul ca părți constitutive ale marei epopei a neamului românesc.

LA PRESSE BUCARESTOISE PENDANT LA PERIODE DE LA GUERRE D'INDEPENDANCE

R é s u m é

Le trésor d'informations qui donnent contour aux événements, aux faits de la génération qui a lutté pour la réalisation du desideratum séculaire de l'indépendance, est illustré par des variées sources historiques.

Dans la capitale de la Roumanie on garde, malgré toutes les vicissitudes du temps, des monuments architectoniques, précieuses pièces du patrimoine culturel qui évoquent des aspects de la période de la guerre pour l'indépendance.

Des rues, des maisons, des monuments, de plaques commémoratives, des collections sont quelques éléments qui offrent au passant la possibilité de connaître les événements des années 1878—1878.

Nous remarquons le rôle de la presse dans l'information de l'opinion publique sur la marche des opérations militaires, sur l'héroïsme de l'armée roumaine.

Par l'intermède des publications dans la presse les masses ont été mobilisées pour le soutien matériel des efforts de l'armée ; à son aide les roumains des autres territoires de l'ancienne Dacie ont exprimé leurs sentiments d'amour pour le pays.

On doit donc évaluer à leur juste valeur les événements qui ramènent au passant d'aujourd'hui des aspects de la lutte de la nation pour l'indépendance, ceux-ci étant une précieuse source historiques.